

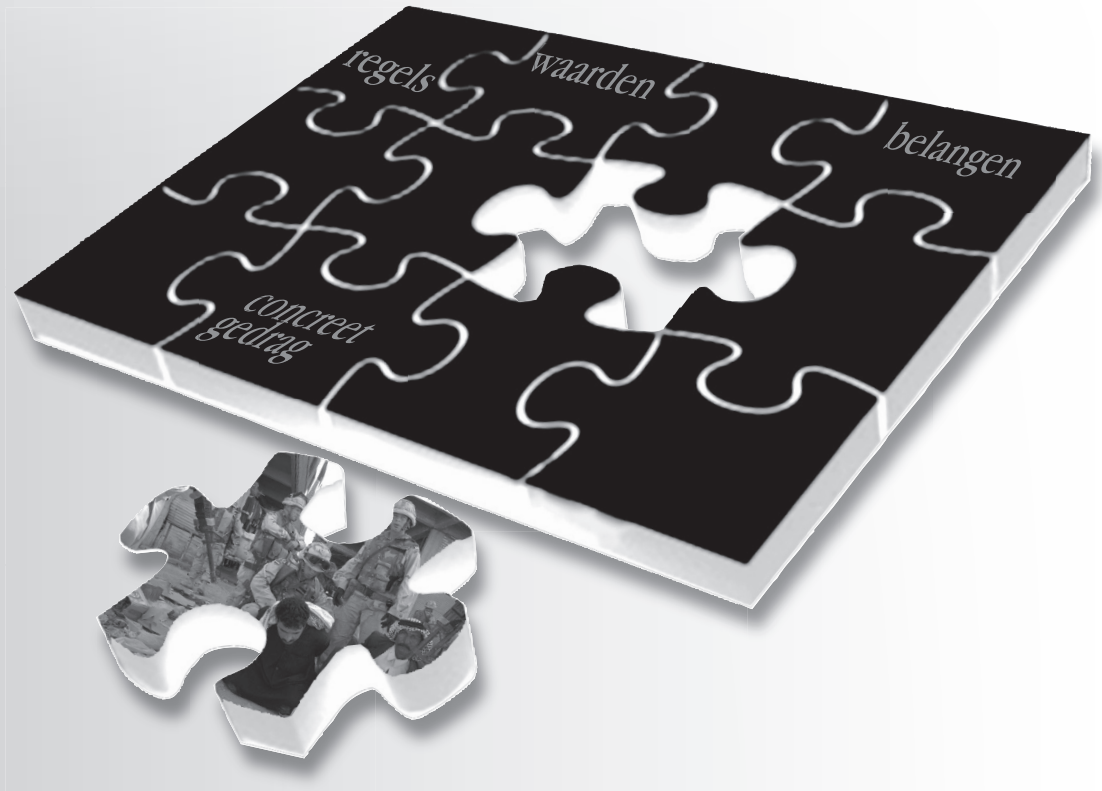
PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/157430>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-05 and may be subject to change.

Een ethiek denktank

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE ETHIEK (NIME)

Prof. Dr. Desiree VERWEIJ

■ Hoogleraar Ethiek en Militair-Ethische Vraagstukken aan de NLDA

In de militaire praktijk, zowel in Nederland als in uitzendgebieden zijn voortdurend ethische vragen en dilemma's aan de orde. Het zijn uiteenlopende vragen en dilemma's. Ze variëren van de vraag "Zijn dit soort rituelen eigenlijk niet respectloos?" en "Moet ik niet eens iets zeggen van die seksistische en racistische grappen die de hele dag gemaakt worden?", tot de vraag: "Moet ik nu vuur uitbrengen (laten uitbrengen), of toch wachten omdat er teveel burgerslachtoffers gaan vallen?" En er zijn veel meer voorbeelden te geven van de morele afwegingen die dagelijks gemaakt moeten worden. Centraal in al die voorbeelden, zowel in binnen- als buitenland, staat het nadenken over waarden, regels, belangen en concreet gedrag. Kortom het gaat over ethiek.

Op meerdere plaatsen binnen Defensie houdt men zich bezig met ethiek. Er wordt onderwijs gegeven en beleid gemaakt. Sommige mensen gebruiken de term 'militaire ethiek', sommigen spreken liever over 'integriteit' weer anderen gebruiken de term 'bedrijfsethiek'. Eigenlijk gaat het om vergelijkbare zaken die elkaar overlappen en wederzijds beïnvloeden. De verschillende namen verwijzen naar de verschillende manieren waarop wordt nagedacht over waarden, regels, belangen en gedrag. Globaal gesproken kun je militaire ethiek onderverdelen in drie niveaus.

- 1) Het individuele niveau, waar ook de individuele morele verantwoordelijkheid of integriteit aan de orde is.
- 2) Het niveau van de organisatie, waar we als Defensieorganisatie veel kunnen leren van de al veel oudere bedrijfsethiek en organisatie-ethiek. Dit is zeker het geval als het gaat om het ontwikkelen, stimuleren en waarborgen van moreel verantwoord handelen.
- 3) Het (internationale) politieke niveau. Zoals bekend is het de politiek die bepaalt waar, wanneer en hoe haar krijgsmacht wordt uitgezonden. Op dit niveau is niet alleen sprake van morele verantwoordelijkheid van militairen, maar ook van de morele verantwoordelijkheid van de politiek. Politieke keuzes hebben immers direct invloed op de militaire praktijk.

De krijgsmacht is een organisatie die, uit naam van de samenleving, geweld mag gebruiken. Daarom eist iedere democratische samenleving, terecht, dat haar krijgsmacht dit op een moreel verantwoorde manier doet. Het is dus noodzakelijk dat morele verantwoordelijkheid, en dus militaire ethiek, een centrale rol speelt in opleidingen en in het maken van beleid. Het expertisecentrum voor militaire ethiek (NIME) is opgericht om de initiatieven die binnen Defensie op het gebied van militaire ethiek en aanverwante gebieden worden ontplooid op elkaar af te stemmen. De versnippering aan activiteiten

en het ontbreken van afstemming maken het lastig om optimaal gebruik te maken van de bestaande expertise. Op welke wijze het NIME haar rol als expertisecentrum vorm wil geven komt in dit artikel aan de orde. Eerst staan de relevantie en het belang van het NIME centraal. Vervolgens wordt de visie van het NIME besproken en daarna wordt aandacht besteed aan de structuur en werkwijze van het NIME.

Relevantie en belang van het NIME

Een expertisecentrum voor ethiek is geen onbekend verschijnsel. Bij veel universiteiten zijn expertisecentra voor ethiek aanwezig. Het Centrum voor Ethiek van de Radboud Universiteit van Nijmegen is daar een voorbeeld van, evenals het Blaise Pascal Instituut van de Vrije Universiteit van Amsterdam. Het Centrum voor Ethiek in Nijmegen stelt zich tot taak onderzoek te verrichten naar ethische vraagstukken die spelen in de samenleving. Bij de oprichting van het Centrum (1993) werd vastgesteld dat het tot de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de universiteit behoort te zorgen voor verheldering van morele vraagstukken en morele ervaring te beschrijven en uit te leggen. Een vergelijkbare visie is aanwezig in het Blaise Pascal Instituut dat zich ten doel stelt aan de Vrije Universiteit en vanuit de Vrije Universiteit interdisciplinair onderzoek te doen naar ethische aspecten binnen wetenschapsgebieden en de discussie hierover te bevorderen. Deze centra geven aan dat de morele/ethische vraagstukken die zich in toenemende mate voordoen in de praktijk vragen om reflectie en concreet onderzoek.

Het is duidelijk dat ook in de militaire praktijk een toename van morele/ethische vragen en dilemma's aan de orde is. Het oprichten van een expertisecentrum voor het onderzoeken, beschrijven, en verhelderen van morele vraagstukken is dan ook voor de militaire praktijk van groot belang. Daarnaast heeft het NIME, als expertise centrum, een platformfunctie. Het biedt de mogelijkheid tot goed overleg en goede communicatie tussen diegenen die zich binnen de Defensieorganisatie bezig houden met ethiek en aanverwante gebieden. Omdat het NIME een paarse en dus brede opzet heeft kan het bijdragen aan eenduidigheid op het gebied van beleid en aan een groot draagvlak. Dit is belangrijk als het gaat om het tegengaan van integriteitsschendingen, de implementatie van concreet beleid, competentie-ontwikkeling en het ontwikkelen van didactiek voor onderwijs en trainingen in ethiek. Het NIME kan zorg dragen voor de borging van het vakgebied van de militaire ethiek en aanverwante gebieden.

Kortom, het NIME biedt, als expertisecentrum, niet alleen de mogelijkheid tot een nauwere samenwerking tussen de diverse personen die met ethiek bezig zijn binnen de Defensieorganisatie - wat voor de implementatie van beleid van groot belang is - het biedt ook de mogelijkheid om onderzoek - Defensiebreed - te vertalen in onderwijs en trainingen. Daarnaast kan er op basis van opgedane ervaringen geadviseerd worden over ethiek-beleid en aanverwante zaken. Een expertisecentrum op dit terrein kan dus een belangrijke rol vervullen.

Visie

Het NIME wil zich profileren als een expertisecentrum op het gebied van de militaire ethiek. Het kan een belangrijke bijdrage leveren aan het ontwikkelen en stimuleren van de morele professionaliteit van militairen op alle niveaus binnen de Defensieorganisatie.

Morele professionaliteit is het vermogen morele competen-

tie toe te passen in de beroepspraktijk. Onder morele competentie wordt verstaan:

- moreel bewustzijn;
- moreel oordeelsvermogen;
- vermogen en bereidheid om over dit morele bewustzijn en morele oordeelsvermogen te communiceren;
- vermogen en bereidheid te handelen;
- vermogen en bereidheid verantwoording af te leggen;
- morele veerkracht.

In de concrete praktijk betekenen bovenstaande zes punten dat iemand allereerst de morele/ethische aspecten van een situatie herkent (moreel bewustzijn). Dus, dat iemand aanvoelt en weet dat er bepaalde waarden op het spel staan of geschonden dreigen te worden. De vragen die in de inleiding zijn genoemd maken duidelijk dat degene die deze vragen stelt moreel bewustzijn heeft. Maar niet iedereen heeft dit bewustzijn. De mensen die moreel blind zijn, zijn helaas ook in onze organisatie groter dan we vaak aannemen. Dat deze moreel blinden een groot risico vormen zal duidelijk zijn. Als het gaat om morele/ethische kwesties zullen ze immers altijd achter de feiten aanhollen en in het ergste geval humanitaire principes met voeten treden.

Het herkennen van de morele/ethische aspecten van een situatie is echter niet voldoende. Het is ook nodig dat iemand over deze situatie een adequaat oordeel kan vellen (moreel oordeelsvermogen). Het gaat dus om de kennis en het inzicht dat iets niet moreel verantwoord is (en soms ook illegaal), bijvoorbeeld het schieten op ongewapende burgers. Nu zijn niet alle situaties zo overzichtelijk dat het duidelijk is wat wel en niet mag gebeuren. In de hectiek van de militaire praktijk zijn dingen vaak grijs en zelden volkomen zwart of wit.

Dit betekent dat ook communicatievermogen belangrijk wordt. Het gaat dan om het vermogen te kunnen communiceren over de morele aspecten die je ziet in een situatie en je moreel oordeel hierover. Dit maakt het mogelijk dat je met anderen het gesprek kunt aangaan over de situatie en kunt zoeken naar een verantwoorde oplossing. Zeker als je gebruik kunt maken van de begrippen en principes uit de ethiek zal dit je helpen bij het analyseren van de situatie en het komen tot een beslissing.

Deze beslissing bepaalt wat je concreet gaat doen. Het kan ook betekenen dat je niets doet, want ook niets doen kan in een bepaalde situatie de beste oplossing zijn.

Vervolgens gaat het er om dat je dat wat je doet ook kunt en wilt verantwoorden. Dat je dus achter je handeling of actie staat en dat je ook aan kunt en wilt geven waarom je dit gedaan hebt en niet iets anders. Bij het afleggen van verantwoordelijkheid spelen de afwegingen die genoemd zijn bij punt 3 (communicatie) een belangrijke rol. In het afleggen van verantwoording kan namelijk aangetoond worden dat de handeling gebaseerd is op moreel bewustzijn en adequaat moreel oordeelsvermogen. Dat neemt niet weg dat er soms keuzes gemaakt moeten worden die problematisch zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval als er sprake is van een tragisch moreel dilemma. Dit is een situatie waarin je niet anders kunt dan 'vuile handen maken', ook als je dat zelf niet wilt. De keuze die je hebt gemaakt is dan wel moreel verantwoord, maar de keuze kan zo ingrijpend zijn dat hierdoor psychische problemen ontstaan. Wellicht zelfs PTSS.

Daarom hoort ook morele veerkracht bij morele professionaliteit. Dit betekent dat je moreel verantwoord kunt handelen, maar ook dat je psychisch ingrijpende keuzes een plaats kunt

geven in je leven die ontstaan door morele dilemma's, zonder hier blijvende schade van te ondervinden.

De morele professionaliteit van militairen toont zich dus, kort gezegd, in het steeds aanwezige morele bewustzijn en in het moreel verantwoorde optreden, met name ook in complexe en problematische situaties. Het ontwikkelen van morele professionaliteit is een absolute voorwaarde om normoverschrijdend gedrag en integriteitschendingen tegen te gaan en op een verantwoorde wijze met morele vragen en dilemma's om te kunnen gaan. Het ontwikkelen van morele professionaliteit impliceert een proactieve houding ten aanzien van dit soort schendingen en overschrijdingen. Ook met betrekking tot de preventie van geestelijke en lichamelijke problemen door de confrontatie met morele dilemma's is morele professionaliteit van groot belang.

Het NIME verbindt hoogwaardige theoretische kennis en inzichten met praktijkgerichte kennis en ervaring. Het richt zich op multidisciplinaire kennisontwikkeling en kennisoverdracht op het gebied van militaire ethiek en aanverwante gebieden. Ethiek wordt breed opgevat en omvat, in overeenstemming met de klassieke ethiektraditie, ook persoonsvorming en persoonlijk meesterschap. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan groepsprocessen, *gender*vraagstukken, en geestelijke en lichamelijke problematiek ontstaan door de confrontatie met morele dilemma's.

Vanuit deze visie heeft het NIME een aantal taken:

- Het verrichten van multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek als basis voor kennisontwikkeling en tevens als basis voor gedegen onderwijs en trainingen op het gebied van de militaire ethiek.
- Het verzorgen van (verdiepings)onderwijs en trainingen in militaire ethiek binnen de krijgsmacht.
- Het geven van beleidsadvies met betrekking tot morele/ethische kwesties
- Het vormen en onderhouden van een netwerk (onderwijs en onderzoek) op het gebied van (militaire) ethiek en aanverwante gebieden.

Hieronder volgt een nadere toelichting op deze taken.

Structuur en werkwijze van het NIME

Het NIME heeft, op grond van haar taakstelling, meerdere componenten en functies. Naast de onderzoekscomponent is er ook een onderwijs- en trainingscomponent, en een beleidscomponent.

Het NIME heeft een netwerkstructuur met lijnen naar personen en organisaties binnen en buiten de Defensieorganisatie. Dit betekent ook dat personen binnen en buiten de Defensieorganisatie voor kortere of langere tijd verbonden kunnen zijn aan het NIME. Dit kan zijn voor onderzoek, of onderwijs of voor beleid.

In het onderzoeksprogramma 'Filosofie en Ethiek van de Militaire Praktijk' van de sectie Militaire Gedragwetenschappen en Filosofie van de Faculteit Militaire Wetenschappen van de NLDA wordt onderzoek gedaan naar de militaire praktijk vanuit een filosofisch-ethisch perspectief. Dit perspectief is nauw verbonden met andere wetenschapsgebieden zoals recht, psychologie, politicologie, sociologie en antropologie en is, in deze verbinding, zeer relevant voor de militaire praktijk.

De militaire praktijk wordt vormgegeven in het voorbereiden,

faciliteren en concreet uitvoeren van het driedelige takenpakket van de krijgsmacht. Dit takenpakket vloeit voort uit het door de staat aan de krijgsmacht toevertrouwde geweldsmo-
nopolie. Het gaat, zoals bekend, om:

- het verdedigen van het eigen en bondgenootschappelijke grondgebied,
- de bescherming en bevordering van de internationale rechtsorde en
- de ondersteuning van civiele autoriteiten bij rechtshandhaving en humanitaire hulp.

De verdediging, bescherming en bevordering van de 'waarden' waaraan in het takenpakket wordt gerefereerd kunnen dus, indien noodzakelijk, door het gebruik van geweld gerealiseerd worden. Dit betekent dat in de militaire praktijk per definitie sprake is van een verbinding tussen ethiek en geweld. Deze unieke en complexe verbinding van twee zaken die elkaar ogenschijnlijk uitsluiten vormt de basis voor het onderzoeksprogramma.

Het filosofisch-ethisch perspectief richt zich dan ook op

- het fenomeen 'geweld' als zodanig;
- de legitieme en moreel verantwoorde uitoefening van geweld;
- de relatie tussen geweld, identiteit en gemeenschap;
- de gevolgen van (de confrontatie met en het uitoefenen van) geweld;
- de functie en betekenis van humaniteit en professionaliteit in de strijd voor vrede en veiligheid.

De bestudering van deze onderwerpen is zowel van belang voor het individuele niveau van de militaire praktijk (militair en burger) als voor het gemeenschappelijke niveau (militaire organisatie en politieke gemeenschap). Het filosofisch/ethisch perspectief richt zich daarom op zowel de morele/ethische dimensies van militaire missies in oorlogsgebieden, als op de morele/ethische dimensies van het functioneren in een militaire organisatie op de thuisbasis en in vreedetijd.

De doelstelling van het onderzoeksprogramma 'Filosofie en Ethiek van de Militaire Praktijk' is het verrichten van onderzoek naar de filosofisch/ethische dimensie van de militaire praktijk om op basis van de verkregen resultaten een bijdrage te kunnen leveren aan het onderwijs aan militairen en de daarin te ontwikkelen morele professionaliteit.

Het ontwikkelen en stimuleren van morele professionaliteit is niet alleen een individuele kwestie. Deze ontwikkeling en stimulering kunnen, zowel in positieve als in negatieve zin, beïnvloed worden door de structuur en de cultuur van een organisatie. En ook door de technologie die in en door de organisatie wordt gebruikt en ingezet. Daarom spelen ook de thema's 'organisatiestructuur' en 'organisatiecultuur' en 'technologie' een belangrijke rol in het onderzoek naar het ontwikkelen en stimuleren van morele professionaliteit.

Het betreft hier onderzoek waar door meerdere collega's in diverse onderzoeksprojecten aan gewerkt wordt. Collega's van de sectie Militaire Gedragwetenschappen en Filosofie, maar ook collega's van andere secties binnen de Faculteit Militaire Wetenschappen en tevens collega's van andere universiteiten, zowel in Nederland als daar buiten. Het spreekt voor zich dat wij, juist als het gaat om morele professionaliteit, internationalisering zeer belangrijk vinden.

(Voor een concrete beschrijving van de diverse onderzoeksprojecten zou ik willen verwijzen naar het Kennis en Onderzoeksprogramma (KOP) van de Faculteit Militaire Wetenschap van de NLDA.).

geven in je leven die ontstaan door morele dilemma's, zonder hier blijvende schade van te ondervinden.

De morele professionaliteit van militairen toont zich dus, kort gezegd, in het steeds aanwezige morele bewustzijn en in het moreel verantwoorde optreden, met name ook in complexe en problematische situaties. Het ontwikkelen van morele professionaliteit is een absolute voorwaarde om normoverschrijdend gedrag en integriteitschendingen tegen te gaan en op een verantwoorde wijze met morele vragen en dilemma's om te kunnen gaan. Het ontwikkelen van morele professionaliteit impliceert een proactieve houding ten aanzien van dit soort schendingen en overschrijdingen. Ook met betrekking tot de preventie van geestelijke en lichamelijke problemen door de confrontatie met morele dilemma's is morele professionaliteit van groot belang.

Het NIME verbindt hoogwaardige theoretische kennis en inzichten met praktijkgerichte kennis en ervaring. Het richt zich op multidisciplinaire kennisontwikkeling en kennisoverdracht op het gebied van militaire ethiek en aanverwante gebieden. Ethiek wordt breed opgevat en omvat, in overeenstemming met de klassieke ethiektraditie, ook persoonsvorming en persoonlijk meesterschap. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan groepsprocessen, *gender*vraagstukken, en geestelijke en lichamelijke problematiek ontstaan door de confrontatie met morele dilemma's.

Vanuit deze visie heeft het NIME een aantal taken:

- Het verrichten van multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek als basis voor kennisontwikkeling en tevens als basis voor gedegen onderwijs en trainingen op het gebied van de militaire ethiek.
- Het verzorgen van (verdiepings)onderwijs en trainingen in militaire ethiek binnen de krijgsmacht.
- Het geven van beleidsadvies met betrekking tot morele/ethische kwesties
- Het vormen en onderhouden van een netwerk (onderwijs en onderzoek) op het gebied van (militaire) ethiek en aanverwante gebieden.

Hieronder volgt een nadere toelichting op deze taken.

Structuur en werkwijze van het NIME

Het NIME heeft, op grond van haar taakstelling, meerdere componenten en functies. Naast de onderzoekscomponent is er ook een onderwijs- en trainingscomponent, en een beleidscomponent.

Het NIME heeft een netwerkstructuur met lijnen naar personen en organisaties binnen en buiten de Defensieorganisatie. Dit betekent ook dat personen binnen en buiten de Defensieorganisatie voor kortere of langere tijd verbonden kunnen zijn aan het NIME. Dit kan zijn voor onderzoek, of onderwijs of voor beleid.

In het onderzoeksprogramma 'Filosofie en Ethiek van de Militaire Praktijk' van de sectie Militaire Gedragwetenschappen en Filosofie van de Faculteit Militaire Wetenschappen van de NLDA wordt onderzoek gedaan naar de militaire praktijk vanuit een filosofisch-ethisch perspectief. Dit perspectief is nauw verbonden met andere wetenschapsgebieden zoals recht, psychologie, politicologie, sociologie en antropologie en is, in deze verbinding, zeer relevant voor de militaire praktijk.

De militaire praktijk wordt vormgegeven in het voorbereiden,

faciliteren en concreet uitvoeren van het driedelige takenpakket van de krijgsmacht. Dit takenpakket vloeit voort uit het door de staat aan de krijgsmacht toevertrouwde geweldsmo-
nopolie. Het gaat, zoals bekend, om:

- het verdedigen van het eigen en bondgenootschappelijke grondgebied,
- de bescherming en bevordering van de internationale rechtsorde en
- de ondersteuning van civiele autoriteiten bij rechtshandhaving en humanitaire hulp.

De verdediging, bescherming en bevordering van de 'waarden' waaraan in het takenpakket wordt gerefereerd kunnen dus, indien noodzakelijk, door het gebruik van geweld gerealiseerd worden. Dit betekent dat in de militaire praktijk per definitie sprake is van een verbinding tussen ethiek en geweld. Deze unieke en complexe verbinding van twee zaken die elkaar ogenschijnlijk uitsluiten vormt de basis voor het onderzoeksprogramma.

Het filosofisch-ethisch perspectief richt zich dan ook op

- het fenomeen 'geweld' als zodanig;
- de legitieme en moreel verantwoorde uitoefening van geweld;
- de relatie tussen geweld, identiteit en gemeenschap;
- de gevolgen van (de confrontatie met en het uitoefenen van) geweld;
- de functie en betekenis van humaniteit en professionaliteit in de strijd voor vrede en veiligheid.

De bestudering van deze onderwerpen is zowel van belang voor het individuele niveau van de militaire praktijk (militair en burger) als voor het gemeenschappelijke niveau (militaire organisatie en politieke gemeenschap). Het filosofisch/ethisch perspectief richt zich daarom op zowel de morele/ethische dimensies van militaire missies in oorlogsgebieden, als op de morele/ethische dimensies van het functioneren in een militaire organisatie op de thuisbasis en in vreedstijd.

De doelstelling van het onderzoeksprogramma 'Filosofie en Ethiek van de Militaire Praktijk' is het verrichten van onderzoek naar de filosofisch/ethische dimensie van de militaire praktijk om op basis van de verkregen resultaten een bijdrage te kunnen leveren aan het onderwijs aan militairen en de daarin te ontwikkelen morele professionaliteit.

Het ontwikkelen en stimuleren van morele professionaliteit is niet alleen een individuele kwestie. Deze ontwikkeling en stimulering kunnen, zowel in positieve als in negatieve zin, beïnvloed worden door de structuur en de cultuur van een organisatie. En ook door de technologie die in en door de organisatie wordt gebruikt en ingezet. Daarom spelen ook de thema's 'organisatiestructuur' en 'organisatiecultuur' en 'technologie' een belangrijke rol in het onderzoek naar het ontwikkelen en stimuleren van morele professionaliteit.

Het betreft hier onderzoek waar door meerdere collega's in diverse onderzoeksprojecten aan gewerkt wordt. Collega's van de sectie Militaire Gedragwetenschappen en Filosofie, maar ook collega's van andere secties binnen de Faculteit Militaire Wetenschappen en tevens collega's van andere universiteiten, zowel in Nederland als daar buiten. Het spreekt voor zich dat wij, juist als het gaat om morele professionaliteit, internationalisering zeer belangrijk vinden.

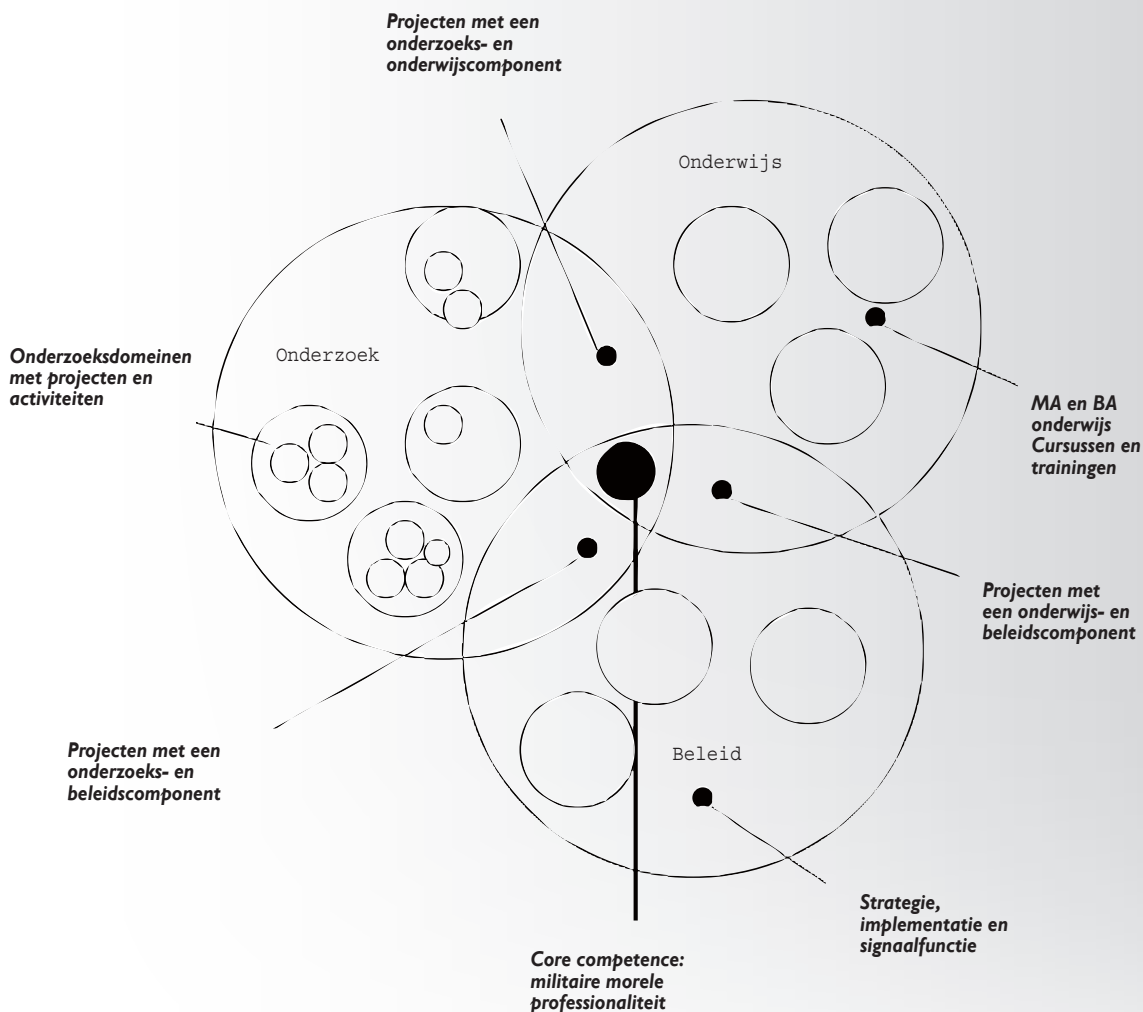
(Voor een concrete beschrijving van de diverse onderzoeksprojecten zou ik willen verwijzen naar het Kennis en Onderzoeksprogramma (KOP) van de Faculteit Militaire Wetenschap van de NLDA.).

De kennis en inzichten die worden verkregen uit de diverse onderzoeksprojecten worden vertaald naar onderwijs en trainingen in militaire ethiek. Dit betreft wetenschappelijk onderwijs aan de bacheloropleidingen van de Faculteit Militaire Wetenschappen van de NLDA (KIM en KMA). Het betreft ook onderwijs aan de Middelbare en Hogere Defensie Vorming, alsmede de Leergang Topmanagement Defensie. Het betreft tevens onderwijs voor (toekomstige) officieren van de korte officiersopleidingen van de Nederlandse Defensie Academie. En het betreft de overige cursussen die vanuit de NLDA worden verzorgd (buitenlandse groepen, civiel-medisch personeel, specialisten, etc.).

Daarnaast is een aantal jaren geleden op verzoek van de toenmalige STAS en de PCDS de 'Train de Trainer cursus Militaire Ethiek' ontwikkeld. De cursus draagt inmiddels de naam 'Verdiepingscursus militaire ethiek' (VME). De cursus draait al een aantal jaren en de cursisten zijn enthousiast. Het is de bedoeling dat deze cursus meerdere malen per jaar gegeven gaat worden. De cursus is bedoeld als verdiepingscursus voor militairen die binnen de Defensieorganisatie belast zijn met het opzetten en verzorgen van ethieklessen of het ontwikkelen van beleid op dit gebied. Het is ook de bedoeling om trainingen op maat te ontwikkelen en te verzorgen ten behoeve van eenheden die

daarom vragen. Het VME-team organiseert tevens intervisiemomenten voor ex-cursisten en terugkomdagen.

Naast de onderzoek- en onderwijstaak heeft het NIME ook een signaal- en platformfunctie. Dit betekent dat ontwikkelingen op militair-ethisch gebied binnen de krijgsmacht nauwlettend worden gevolgd. Het betekent ook dat knelpunten in kaart worden gebracht en op grond daarvan onderzoeksvragen kunnen worden geformuleerd en opleidingen en trainingen kunnen worden aangepast. Het NIME biedt in haar platformfunctie de mogelijkheid tot direct contact en nauw overleg en samenwerking tussen diegenen die zich binnen de Defensieorganisatie bezighouden met ethiek, hetzij in onderwijs, onderzoek, beleid en/of advies. Dit is van groot belang met het oog op het ontwikkelen en stimuleren van morele professionaliteit. In dit kader gaat het NIME jaarlijks twee symposia organiseren waar niet alleen de leden van het NIME, maar ook andere belangstellenden welkom zijn. Tijdens de symposia zullen steeds thema's centraal staan die te maken hebben met morele professionaliteit in de militaire praktijk. Deze thema's worden s' ochtends ingeleid door een of meer sprekers en 's middags in workshops verder uitgediept en verbonden met de concrete praktijk. Wij hopen velen van u tijdens deze symposia te mogen verwelkomen. ■

Nederlands Instituut voor Militaire Ethiek
120508/DV

Het NIME is een expertisecentrum dat als missie heeft het ontwikkelen en bevorderen van militaire morele professionaliteit binnen de Nederlandse Krijgsmacht/Defensieorganisatie.

Het NIME bestaat uit 3 segmenten die zich ieder op aanvullende wijze op de missie richten:

Onderzoek richt zich op het ontwikkelen van kennis van en inzicht in militaire morele competenties die de basis zijn voor militaire morele professionaliteit.

Onderwijs richt zich op het ontwikkelen en stimuleren van militaire morele competenties en professionaliteit bij individuen en groepen.

Beleid richt zich op strategische beleidsvorming met betrekking tot morele professionaliteit en integriteit en op de implementatie van kennis en inzicht op het gebied van militaire morele professionaliteit.

Daarnaast heeft het een signaalfunctie.

